

АРТЪР КЛАРК

ВТОРИЯТ МАЛСТРЬОМ

Превод от английски: [Неизвестен], 1971

chitanka.info

Не беше първият човек, на когото беше съдено с точност до секунда да знае кога ще умре, а също така и каква ще бъде смъртта му, с горчивина см помисли Клиф Лейънд. Безброй престъпници, осъдени на смърт, са чакали последното утро. И все пак до последния си час те все още са се надявали на помилване; от хората може да се очаква милосърдие, но нищо не може да измени непоклатимите закони на природата.

А само преди шест часа той весело си подсвиркваше и стягаше багажа за далечен път. Даже сега след всичко, което се случи, все още си спомняше как мечтаеше да прегърне Майра, да тръгне с Брайън и Сю на пътешествие по Нил, както им бе обещал отдавна. След няколко минути, когато Земята изгрее на хоризонта, може би ще успее отново да види Нил, но лицата на жена си и на децата ще може да види само в собственото си въображение. И то само защото се бе опитал да спести деветстотин и петдесет долара и тръгна за в къщи с товарна капсула, вместо да се върне с пътническа ракета.

Знаеше, че първите двайсет секунди, когато електрическият катапулт го понесе по дългата десет мили естакада и изтръгне капсулата от лунното притегляне, ще бъдат невероятно трудни. И въпреки че по време на старта се намираше във вана, пълна със специална течност, не можеше да си представи, какво е претоварване двайсет жи. Но дори и когато капсулата попадна във властта на огромното ускорение, едва ли осъзна какви чудовищни сили се опълчиха срещу него. Чуваше само лекото пукане на металните стени на капсулата; за човек, свикнал с грохота на стартовите двигатели на ракетата, тази тишина изглеждаше зловеща. Клиф едва повярва на ушите си, когато високоговорителят обяви: „Време на полета т плюс пет секунди, скорост две хиляди мили в час.“

За пет секунди две хиляди мили в час, а остават още седем секунди при такова ускорение под действието на колосалните магнити на катапулта. Той летеше в своята капсула над повърхността на Луната като мълния и... точно седем секунди след старта океанът от електрическа енергия изведнъж секна.

Въпреки че лежеше в течност против претоварване, Лейънд почувствува, че нещо не е в ред. Течността във ваната, която сякаш се бе вкаменила под действието на чудовищното ускорение, внезапно оживя. И макар че капсулата продължаваше да лети стремително по

естакадата, ускорението изчезна и сега тя се движеше напред само по инерция.

Клиф не успя да почувствува страх или да осмисли това, което се бе случило, защото в следващия миг електрическият поток отново нахлу по проводниците на супермагнитите. Изведнъж капсулата се разтресе, стените ѝ зловещо запукаха и тя се устреми напред с главозамайваща скорост.

Когато ускорението изчезна отново, в капсулата настъпи безтегловност. Клиф и без приборите разбра, че капсулата е напусната естакадата и е излязла в Космоса, защото стомахът му безпогрешно говореше за това. С нетърпение чакаше кога автоматичните помпи ще изпомпят течността и вентилаторите с потоци горещ въздух ще изсушат помещението; после доплува до пулта за управление и след като се привърза към седалката, извика Контролната станция на лунната повърхност.

— Контролна — бързо произнесе Лейлънд, закопчавайки ремъка за китката си, — какво, по дяволите, става там при вас?

Развълнуван глас му отговори незабавно:

— Проверката още не е завършена, ще ви извикаме след трийсет секунди. Радвам се, че нищо не ви се е случило — добави гласът след малка пауза.

Докато чакаше да го повикат, Клиф включи екрана за предно наблюдение. Виждаха се само звезди. Е, какво пък, в най-лошия случай е стартирал почти с определената скорост и можеше да не се опасява, че веднага ще падне обратно на лунната повърхност. Впрочем така или иначе капсулата неминуемо щеше да се разбие върху Луната, защото едва ли бе успяла да се откъсне от лунното притегляне. Той лети сега в пространството по гигантската елипса и след няколко часа ще се озове на повърхността на земния спътник.

— Ало, Клиф — прозвуча внезапно глас във високоговорителя, — ние изяснихме каква е работата. Превключвателите от петата секция на катапулта не са действували и скоростта ти е със седемстотин мили в час по-малко от определената. Така че ти ще се върнеш след пет часа на повърхността на Луната. Но не се тревожи, спомагателните ти двигатели ще изведат капсулата на постоянна орбита около Луната. Ще ти съобщим кога да включиш запалването; трябва само да се въоръжиш с търпение и да чакаш кога ще те свали изпратеният кораб.

Нервното напрежение бавно се разпръскаше. Клиф съвсем беше забравил за коригиращите спомагателни двигатели: макар и не особено мощни, те можеха спокойно да го изведат в орбита около Луната. И макар че в периселения орбитата ще мине само на няколко мили от лунната повърхност и капсулата ще профути над планинските хребети и равнини на Луната с главозамайваща скорост, животът му ще бъде вън от всякаква опасност.

После си спомни пукота в контролната кабина и всичките му надежди отново угаснаха, защото почти всяка повреда в Космоса води неизбежно до печални последствия.

След няколко минути, когато провери веригата за запалване на спомагателните двигатели, Клиф се убеди, че не е избягнал опасността. Скромните запаси от гориво, които можеха да го спасят, бяха напълно безполезни; двигателите не се включваха нито ръчно, нито с автоматичното запалване. След пет часа той ще стигне завоя на орбитата и ще се върне на стартовата точка.

„Интересно дали ще кръстят в моя чест новия кратер“ — помисли Лейльнд. — „Кратерът «Лейльнд», диаметър...“ Какъв ли ще бъде неговият диаметър? По-добре да не се преувеличава — едва ли ще бъде по-голям от двеста ярда. Твърде малък, за да бъде нанесен на картата.

Контролната станция все още мълчеше, но това не го учуди — какво можеха да кажат на човек, който всъщност вече е мъртъв. И все пак даже сега, когато знаеше, че никакви сили не могат да изменят траекторията на полета му, не вярваше, че останките му ще се разпилеят на много мили по лунната повърхност. Капсулата продължаваше да лети, отдалечавайки се от Луната, и той седеше в уютната и топла метална кабина. Самата мисъл за смърт му се струваше съвършено нелепа, впрочем така е и с всички хора до последната секунда от живота им.

И за миг Клиф забрави за опасността. Хоризонтът пред него не изглеждаше вече плосък; между звездите се появи нещо много по-ярко от блестящата повърхност. Заобикаляйки Луната, капсулата му позволи да наблюдава незабравимо и единствено по рода си зрелище — изкуствен изгрев на Земята. Но скоростта на капсулата беше огромна и след минута всичко свърши. През това време Земята се откъсна от хоризонта и започна стремително да се издига в небето. Тя беше почти

пълна, в третата си четвъртина, и така ярка, че просто заслепяваше. Пред Клиф се простираше космично огледало, отразило не сиви скали и прашни равнини, а сняг, море и облаци. Почти цялото беше образувано от море, защото Земята бе обърната към Клиф с блестящия Тихи океан и ослепителното отражение на Слънцето бе погълнало Хавайските острови. Леката мъгла на атмосферата — спасително одеяло, което след няколко часа би смекчило падането му, застилаше географските подробности; възможно е това тъмно петно, появило се от сянката, да е Нова Гвинея, но Клиф не беше уверен.

По никаква горчива ирония той летеше право натам, към този прекрасен, блестящ бисер. Още осемстотин мили в час и той би долетял. Само седемстотин мили — нищо повече... Със същия успех би могъл да мечтае и за седем милиона...

При вида на изгряващата Земя нещо неудържимо го затегли към къщи и той си спомни своя страшен дълг. Но да отлага повече не биваше.

— Контролна — с цената на неимоверни усилия Клиф се стараеше да говори с твърд глас, — свържете ме със Земята.

Това беше една от най-странныте минути в живота на Клиф: той, пленник на Луната, седеше в капсулата и слушаше как нейде там, в неговия дом, на четвърт милиона мили оттука, звъни телефонът. Там долу в Африка сега е полунощ и ще mine известно време, докато някой отговори на позвъняването му. Представи си как Майра ще се размърда на сън — но тя е свикнала с тревогите и ще се събуди мигновено. И двамата не искаха телефонът да е в спалнята, ще й са нужни най-малко петнайсет секунди, докато стане да светне лампата, да затвори вратата на детската стая, да слезе по стълбите и...

Гласът й въпреки неизмеримото пространство бе така ясен и силен, като че ли бе до него.

Би познал този глас във всяко кътче на Вселената и сегаолови веднага нотките на тревога.

— Мисиз Лейлънд ли е? — полита телефонистът от Земята. — Свързвам ви с мъжа ви. И не забравяйте за двете секунди забавяне на звука.

„Интересно колко ли хора слушат сега нашия разговор на Земята, на Луната, на спътниците — помисли Клиф. — Трудно е да разговаряш

с близките си за последен път, без да знаеш колко хора слушат този разговор.“

Но още щом произнесе първата дума, за него вече не съществуващо друго освен Майра.

— Скъпа — започна той, — аз съм, Клиф. Боя се, че не ще мога да се прибера в къщи, както обещах. Случи се... техническа неизправност. Засега всичко е в ред, но ме заплашва голямо опасност.

С мъка преглътна и продължи бързо, за да не ѝ даде възможност да заговори. С няколко думи Клиф й обясни създалото се положение. Но за да успокои и нея, пък и себе си, добави, че не губи надежда.

— На Луната правят всичко възможно — каза той. — Може би ще успеят да ми изпратят навреме кораб, но за всеки случай исках да поговоря с тебе и с децата.

Както и очакваше, Майра храбро понесе удара. Докато слушаше отговора ѝ, който идваше от тъмната страна на Земята, Клиф чувствуващо колко силно я обича и едновременно колко се гордее с нея.

— Не се беспокой, Клиф, уверена съм, че всичко ще се уреди. Те ще успеят да те свалят и ние ще прекараме отпуската така, както смятахме.

— И аз мисля тъй — изльга той. — Но за всеки случай събуди децата. И не им казвай, че ме заплашва опасност.

След половин минута, която му се стори вечност, той чу сънните, но вече развълнувани гласове на децата. Клиф беше готов да даде няколкото часа живот, които му оставаха, за да ги погледне за последен път, но товарната капсула не беше снабдена с такъв разкош като фоновизор. Може би така беше по-добре, защото, гледайки ги в очите, не би могъл да скрие истината. Скоро те ще узнаят за случилото се, но поне не от него. В тези последни мигове му се искаше само едно — неговите деца да бъдат щастливи.

Но колко трудно беше да отговаря на въпросите им, да казва, че скоро ще ги види, да дава обещания, които няма да може да изпълни. Само с огромно усилие на волята Клиф успя да запази самообладание, когато Брайън му напомни за лунния прах, който вече веднъж бе забравил да му занесе. Този път не беше забравил.

— Да, Брайън, нося ти буркан с лунен прах, ето го до мен. Скоро ще можеш де го покажеш на приятелите си (скоро прахът ще се върне

там, откъдето го взех преди няколко часа). А ти, Сузи, бъди добро момиче и слушай мама. Последният ти отчет за училище не ми хареса много, особено забележката за поведението ти... Да, Брайън, взех онези фотографии и камък от кратера „Аристарх“...

Трудно се умира на трийсет и пет години; но не е леко на десет години да загубиш баща си. Какво ли ще помни Брайън за него след няколко години? Може би само далечния глас от Космоса, защото Клиф прекарваше толкова малко време на Земята... В тези последни минути оставаше само да им предаде своята любов и надежда, а за останалото щеше да се погрижи Майра.

Когато децата озадачени, но щастливи се дръпнаха от телефона, заприказва с Майра за неотложните работи. Сега не биваше да губят самообладание, трябваше да бъдат практични. Щеше да се наложи Майра да живее без него, но той може поне да облекчи участта ѝ. Каквото и да се случеше с него, животът за останалите нямаше да спре, а за съвременния човек животът означава заложни квитанции, вноски, застраховки и банкови сметки. Почти равнодушно, като че ли говореха за някой друг — скоро това щеше да бъде наистина така, — Клиф започна да обяснява своето положение. Време за сърцето и време за ума. Времето за сърцето щеше да дойде след три часа, когато за последен път ще се приближи към повърхността на Луната.

Не ги прекъсваха — мълчаливи свързочници поддържаха разговора между двата свята. Като че ли в света бяха останали само те двамата. От време на време погледът на Клиф попадаше на перископа и блясъкът на Земята го ослепяваше — родната планета се бе издигнала сега в небето, почти наполовина. Невъзможно беше да повярва, че това е домът на седем милиарда хора. За Клиф сега имаха значение само трима.

Всъщност те бяха четирима, но въпреки всичките си усилия не можеше да постави своя най-малък син наравно с останалите. Клиф не беше го виждал нито веднъж и повече нямаше да го види.

Най-сетне вече нямаше за какво да говорят. За някои неща не достига и цял живот, но един час е може би прекалено много. Беше измъчен морално и физически, а навярно и Майра бе изморена до смърт. Искаше му се да остане насаме с мислите си, насаме със звездите; искаше да се съредоточи и да се примери с цялата Вселена.

Внезапно въпреки волята му очите му се напълниха със сълзи и той се разплака като дете. Плачеше за близките си и за самия себе си, оплакваше бъдещето, което би имал, но нямаше да има надеждите, които щяха да се превърнат в химери, блуждаещи между звездите, защото нищо друго не му оставаше.

След няколко минути Клиф се почувствува много по-добре. Изведнъж му се отвори зверски апетит и като реши, че е безсмислено да умира с празен стомах, протегна ръка към шкафчето с космичната дажба. Когато започна да изстисква пастата в устата си, оживя високоворителят. Гласът беше непознат — бавен, спокоен и уверен глас на човек, свикнал да го слушат и да му се подчиняват.

— Говори Ван Кесъл, началник на Управлението за експлоатация на космическите транспортни средства. Слушайте ме внимателно, Лейлънд, изглежда, намерихме изход. Шансовете за успех не са големи, но това е единствената възможност.

Внезапният преход от отчаяние към надежда не е леко натоварване за нервите. На Клиф му се зави свят и той би паднал, ако имаше къде да пада.

— Слушам — прошепна той, като дойде на себе си. След това изслуша обяснението на Ван Кесъл, погълътайки жадно всяка дума и надеждата отново се смени с отчаяние.

— Не вярвам в това — каза накрая той. — Съвсем невероятно е!

— Нима ще оспорвате показанията на компютрите — отговори Ван Кесъл. — Проверихме резултатите от изчисленията по двайсет различни начина и всички говорят едно: в апоселения си капсулатата ще намали скоростта си и обикновен тласък ще бъде достатъчен да се измени вашата орбита. Предполагам, че никога не ви се е налагало да обличате специалния високовакуумен скафандр?

— Разбира се, не.

— Жалко, но какво да се прави. Ако точно следвате инструкциите, нищо страшно няма да се случи. Скафандрът е в шкафчето. Скъсайте печата и го отворете.

Клиф преплува шестте фута от пулта за управление до стената на кабината и дръпна лоста с надпис: „САМО В ИЗКЛЮЧИТЕЛЕН СЛУЧАЙ! СКАФАНДЪР ЗА ДЪЛБОКИЯ КОСМОС, МОДЕЛ 17“. Вратичката се отвори и Клиф видя блъскавата сребриста тъкан на скафандъра.

— Облечете скафандъра върху долното бельо — раздаде се гласът на Ван Кесъл. — И засега не пипайте биораницата, ще я застегнете после.

— Готово — съобщи Клиф след няколко минути. — Сега какво да правя?

— Ще почакате двайсет минути, а после, като ви дам сигнал, отворете въздушния шлюз и скачайте!

Изведнъж Клиф осъзна цялото значение на думата „скачайте“. Огледа своята миниатюрна и уютна, така позната сега кабина и след това помисли за самотата и пустотата между звездите — всепогълъщата пропаст, в която човек може да пада безкрайно.

Никога не беше излизал в Космоса, пък и досега не беше ставало нужда. Клиф беше агроном, на Луната попадна след усвояването на Сахара, опитващ се да отгледа реколта на безжизнената лунна повърхност. Космичното пространство не беше за него; интересуваше го светът на скалите и почвите, лунният прах и пемзата, образували се в условията на вакуума.

— Няма да мога — едва чуто прошепна Клиф. — Няма ли друг изход?

— Няма! — изкрещя Ван Кесъл. — Слушайте, Лейънд, ние правим чудеса, за да ви спасим, и сега не е време за истерия. Десетки хора са били в много по-трудно положение: едни с тежки телесни повреди, други са се оказвали заключени в космолетите, трети са претърпявали авария на милиони мили от хората. А вие нямаете нито една дракотина и вече стенете! Съвземете се, иначе ще ви изоставим и сам си търсете изход.

Клиф почервения, минаха няколко секунди, преди да отговори.

— Добре — каза той накрая. — Повторете още веднъж какво трябва да правя.

— Това вече е друго — одобри Ван Кесъл. — И така, след двайсет минути, когато капсулата ви ще бъде в апоселений, минете в шлюза. От този момент връзката ще се прекъсне, защото радиото в скафандъра има дължина на действие само десет мили. Но ще ви държим постоянно в полето на радара и щом се озовете над нас, отново ще установим връзка. А сега за вашия скафандр...

Двайсетте минути минаха много бързо и у Клиф даже трепна искрица надежда за успех. Вече точно знаеше какво трябва да прави.

— Време е да скачате! — раздаде са гласът на Ван Кесъл. — Капсулата сега е правилно ориентирана. Вратата на шлюза се отваря точно от тази страна, от която трябва да скачате. Но помнете, че посоката не е толкова важна, главното е скоростта. Отблъснете се от капсулата колкото можете по-силно! Желая ви успех!

— Благодаря — отвърна Клиф — и извинете ме за...

— Забравете това — прекъсна го Ван Кесъл — и побързайте!

За последен път Клиф огледа мъничката кабинна, проверяваше дали не е забравил нещо. Ще се наложи да остави всичките си вещи, но това не е важно. После погледът му попадна на малкия буркан с лунен прах — той обеща да го занесе на Брайън и този път няма да излъже момчето. Нищожната маса на буркана не можеше да има решаващо значение. Клиф завърза буркана с връвчица и го прикрепи към ремъците.

Въздушният шлюз беше толкова малък, че Клиф едва се провря вътре. Стоеше притиснат между вътрешната и външната врата, докато помпите изсмукваха въздуха. После външната врата на шлюза плавно се плъзна встрани и Клиф изведнъж видя звездите.

Хванал се за края на шлюза, Клиф излезе на повърхността на капсулата и вкопчен в дебелото въже, замря на стръмната извивка на корпуса. Защемети го великолепието на безкрайното звездно пространство. Забрави страховете и неувереността си и като се оглеждаше изумено, видя — не в тясното поле на перископа, а пред очите си — целият необятен небосклон.

Гигантският полумесец на Луната заемаше една четвърт от небето; ясно се виждаше странно извиращата се линия, отделяща деня от нощта. Там, на Луната, Слънцето залязваше, но върховете на някои планини все още блестяха като брилянти, сякаш хвърляха предизвикателство към обкръжаващото ги море от мрак.

Но този мрак не беше абсолютен. Макар че Слънцето не осветяваше вече повърхността на Луната, почти пълната Земя заливаше лунната равнина с меката си светлина. Клиф можа да различи, забулени в мъглата, но все пак достатъчно ясни при отражението на Земята, очертания на морета и планини, проблясващите върхове, тъмните кръгове на кратерите. Прелиташе над призрачно спящо кълбо, което се стремеше да го привлече към себе си

и да го лиши от живот. Сега се намираше в най-високата точка на полета, на правата, съединяваща Луната и Земята. Време е да скача.

Клиф сви крака, облегна се о металния корпус на капсулата, с все сила се отблъсна и полетя стремително натам, към звездите, а подире му се проточи предпазното въже.

Капсулата почна да се отдалечава с шеметна бързина и странно, съвсем необикновено чувство завладя Клиф. Очакваше страх, главозамайване, но не и това непонятно усещане, че с него вече се е случвало нещо подобно. Не, не с него, разбира се, а с някой друг. Клиф не можеше да си спомни всичко точно, пък и сега не беше време за спомени.

Той погледна Земята, Луната, бързо смаляващата се капсула и взе решение. Натисна копчето и в същата секунда видя как изчезва в далечината краят на въжето. Беше вече съвсем сам в космичното пространство; до Луната имаше две хиляди мили, а до Земята четвърт милион. Сега му оставаше само да чака; след два часа и половина щеше да узнае дали му е съдено де живее, дали мускулите му са се справили със задачата, която не успяха да изпълнят капсулите на ракетата.

И в този миг, когато звездите почваха бавно да се въртят около него, Клиф внезапно разбра откъде се бе взел този натрапчив спомен. Много години бяха минали от времето, когато бе чел разказите на Едгар По. Но кой можеше, прочел ги веднъж, да ги забрави?

И той сега е хванат и напъхан в гигантския водовъртеж на Малстрьом. Също се опитва да избегне смъртта, като напусна кораба си. И макар че съвършено други сили са свързали краката и ръцете му, сходството в ситуацията е поразително. Рибарят в разказа на По се привързва към бъчвата, защото цилиндричните предмети се всмукували от водовъртежа по-бавно от самата лодка. Това беше блестящо приложение на законите на хидродинамиката. На Клиф му оставаше само да се надява, че и неговият опит да използува силите на небесната механика ще се окаже също така сполучлив.

Каква ли скорост е набрал, отблъсквайки се от капсулата? Не по-малко от пет мили в час. Колкото и нищожна да изглеждаше тя в космични мащаби, навярно ще е достатъчна, за да изведе Клиф в нова орбита, както обеща Ван Кесъл, в периселения си ще бъде на няколко мили разстояние от лунната повърхност. Не е чак толкова много, но

повече от достатъчно за планета, на която няма атмосфера и нищо не намалява скоростта.

Внезапно Клиф си спомни, че не успя да позвъни повторно на Майра. Това стана заради Ван Кесъл — не му даде време да помисли за къщи, постоянно го караше да бърза. И все пак Ван Кесъл беше прав: в такова положение човек е длъжен изцяло да съсредоточи вниманието си, всичките си сили, да мисли само за спасението си. Спомените за семейството само щяха да го отвлекат и да отслабят волята му.

Клиф се приближаваше към нощната страна на Луната и полумесецът на дневната светлина се смаляваше пред очите му.

Със залеза на Слънцето земната светлина стана още по-ярка и от лъчите ѝ скафандрът на Клиф засия със сребриста светлина. Тялото му бавно — едно завъртане за десет секунди — се въртеше в полета. Клиф не можеше да спре въртенето, но му доставяше удоволствие да гледа как постоянно се мени панорамата на звездното небе. Сега, когато редките слънчеви отблъсъци не заслепяваха вече очите му, Клиф различи хиляди звезди там, където по-рано можеше да види само сто. Познатите очертания на съзвездията изчезнаха и даже най-ярките планети потънаха в този огнен океан. Тъмният край на нощната половина на Луната се очерта на фона на блестящата панорама на звездите и понеже Клиф падаше, черната сянка непрекъснато растеше. Всеки миг малки и големи звезди, мигвайки за последен път, изчезваха една след друга зад тъмния край. Сякаш в небето се отваряше огромна бездна, която поглъщаше звездите.

Вече нищо не напомняше на Клиф за огромната скорост, с която летеше в пространството, или за хода на времето — нищо освен редовните десетсекундни завъртвания около собствената му ос. Когато Клиф най-сетне погледна часовника си, с изумление видя, че е минал половин час от момента, в който бе напуснал капсулата. Опита се да я види, но на успя. Трябва да я е изпреварил с няколко мили, но постепенно тя щеше да го догони благодарение на по-ниската си орбита и първа ще достигне повърхността ма Луната. Клиф все още размишляваше над този парадокс, когато напрежението на последните часове и упоението от чувството за безтегловност стенаха причина за нещо, което никак не очакваше. Замаян от ритмичното съскане на

въздушните клапани, реещ се като перце сред звездите, Клиф потъна в сън.

Когато, подчинявайки се на някакъв подсъзнателен сигнал, се събуди, Земята се приближаваше към края на Луната. Това зрелище предизвика в Клиф нова вълна от самосъжаление и трябаше да напрегне цялата си воля, за да се сдържи. Може би за последен път вижда родната планета, тъй като след няколко мига орбитата ще го отнесе към обратната страна на Луната, към света, който никога не е огряван от земна светлина. Бързо се пълзгаха зад лунните планини ослепителните ледени шапки на полюсите, облаците, обвили Екватора като пояс, сънчевите отблясъци по повърхността на Тихия океан. После и те потънаха в тъмнина. Сега нито Сънцето, нито Земята осветяваха Клиф и под него се разстла такава безпросветна тъма, че му стана тягостно.

Изведнъж на повърхността на черния диск се появи съзвезdie — на място, където не би могло да има нито една звезда! Няколко секунди Клиф с недоумение гледа това удивително зрелище и чак после разбра, че прелита над едно от селищата върху обратната страна на Луната. Много далеч, долу, под купола на своя град, в лунната нощ, живееха хора — спяха, работеха, почиваха, общаха, караха се... Известно ли им е, че той като невидим метеор лети сега над главите им със скорост четири хиляди мили в час? Навярно, защото сега не само на Луната, но и цялото земно население знае за неговото положение. Може би се опитват да го открият в тъмното небе с телескопи и радари, но няма да имат време. След няколко секунди неизвестният град изчезна зад хоризонта и той отново остана сам с черната бездна.

Клиф не беше в състояние да определи височината си над лунната повърхност, защото бездънната пустота, отворила се под него, го лишаваше от всякакво чувство за мащаб и перспектива. Но знаеше, че продължава да се спуска и че всеки момент някоя стена на кратер или лунен връх могат да го сграбчат с невидимите см нокти.

Защото някъде там, под него, в черното безмълвие, се криеше това, от което се боеше най-много. На хиляда мили се простираше стената на хребета Съветски съюз. В 1959 година, когато съветските изследователи откриха този колосален хребет, Клиф беше още момче. Тогава не можеше даже и да помисли, че след много години ще лети

над повърхността на Луната към този хребет и ще очаква решението на своята участ от него.

Пъrvите лъчи на утринната зора завариха Клиф неподготвен. Светлината бликна като взрив и ярки фонтани почнаха да прескачат от връх на връх, докато цялата дъга на хоризонта не бе обхваната от среброто на зората. Добре поне, че няма да умре в тъмнина. Сега той почти бе достигнал мястото, откъдето стартира, като приближаваше периселения на орбита. След няколко минути той или ще се вреже в Луната, или ще прелети над повърхността ѝ и ще се издигне пак в космичното пространство.

Летеше по допирателната на повърхността на планетата, на височина около двайсет мили и продължаваше да се спуска, макар и много бавно. Долу дългите сенки, които зората хвърляше върху планинските вериги, приличаха на остри кинжали от тъмнина, забили се в тялото на деня. Полегатите слънчеви лъчи подчертаваха гривината на лунния релеф, превръщайки всяко хълмче в планински връх. И сега Клиф ясно различи пред себе си предните планини на хребета Съветски съюз. До хребета оставаха повече от сто мили и той се приближаваше към него със скорост миля в секунда, струваше му се, че каменната вълна се издига до самото небе. Беше безсилен да измени траекторията на полета си, пътят му беше предопределен, всичко възможно беше направено преди два часа и половина.

Но, изглежда, е било недостатъчно.

Той няма да прелети над планините — върховете на хребета му преграждаха пътя.

Как съжаляваше сега Клиф, че не успя да поговори с Майра, която все още чакаше на четвърт милион мили оттук. Впрочем може би така е по-добре — какво ли би могъл да й каже?

В слушалките му отново се раздадоха гласове. Те ту отслабваха, когато Клиф попадаше в сянката на планините, отделящи го от Контролната станция, ту отново се усиливаха. Гласовете говореха за него, но Клиф не им обръщаше внимание. Слушаше с безразличието на страничен наблюдател, като че ли гласовете долитаха нейде много отдалече, от другия край на Вселената, и нямаха никакво отношение към него.

По едно време Клиф съвсем ясно различи гласа на Ван Кесъл: „Съобщете на командира на «Калисто», че ще му предадем данните за

орбитата на пресичането, щом Лейънд мине своя периселени. Време на срещата след един час и четири минути, считано от този момент.“ „Много ми е мъчно, че ще ви разочаровам — помисли Клиф, — но аз няма да дойда на срещата.“

Сега каменната стена беше вече на петдесет мили и всеки път, когато Клиф безпомощно се преобъщаше във въздуха, тя се приближаваше с десет мили. Нямаше абсолютно на какво да се надява, летеше право срещу скалите по-бързо от куршум. Краят безвъзвратно наближаваше и неочеквано един въпрос измести всичко друго: ще се разбие ли в скалите с гърдите си, посрещайки смъртта с отворени очи или ще се вреже в стената гърбом, като страхливец.

Изтичаше последната минута от живота му, но в ума на Клиф не преминаваха спомени от миналото. Под него стремително се разстилаше лунният пейзаж. Сега отново се обърна с гръб към хребета и погледна изминатия път, пътя, който би трябало да го доведе до Земята. Би трябало, но не го доведе. До смъртта му оставаха не повече от три „десетсекундни денонощи“ — не повече от три завъртания около оста.

Внезапно лунният пейзаж се озари от мълчалив, ослепителен пламък. За някаква част от секундата светлина, много по-ярка от слънчевата, угаси сенките на лунните върхове и кратери и изчезна, преди още Клиф да се обърне с лице към движението.

Пред него само на двайсет мили се издигаше гигантски облак прах. Като че ли на хребета Съветски съюз бе изригнал мощн вулкан — но това, разбира се, бе невъзможно. Също така невъзможно е да си представи — мярна се в главата на Клиф, — че инженерната служба на Луната е извършила някакъв фантастичен подвиг и е успяла с атомен взрив да отстрани от пътя му препятствието.

Зашото препятствието бе наистина изчезнало. Гигантският къс скала беше изтръгнат от приближаващата се планинска верига и от кратера, образуван преди пет секунди, все още изхвърчаха камъни. Само могъщата енергия на атомен взрив, предизвикан в решителния миг в нужната точка, би могла да направи това чудо. А Клиф не вярваше в чудеса. Когато направи още едно завъртане и полетя към хребета, си спомни, че през всичкото това време по траекторията на неговия полет, на няколко мили отпред, се движеше неговата капсула, летяща със скорост миля в секунда и тежеше повече от хиляда тона.

Кинетичната енергия на този гигантски космичен булдозер беше напълно достатъчна, за да пробие в скалите огромния отвор, през който сега летеше Клиф. Вълната от удара на изкуствения метеор сигурно е прокънтяла по цялата Луна.

Късметът не измени на Клиф до самия край. По време на полета през пролома скафандрът му се покри с прах от взривените скали; мимоходом успя да зърне неясните очертания на разбитите скали и бързо разпръскващите се облаци дим. Щом премина пукнатината, пред него се откри благословено, чисто небе.

След час ще се срещне с „Калисто“. Но Клиф вече не бързаше, беше се измъкнал от космичния Малстръм.

На няколко мили от неговия курс като тъничка книжа по повърхността на Луната се виждаше естакадата за спускане на ракетите. След няколко секунди той ще се озове в полето на радиовръзката и тогава, преизпълен от радост и благодарност, ще може да позвъни на Земята на жената, която все още чака неговото позвъняване в мрака на африканската нощ.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 48,49,50/1971 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.